

Prikaz
Primljeno: 7. listopada 2021.
Prihvaćeno: 29. studenoga 2021.

Velika putovanja malih knjižnica

Knjižnična kulturna suradnja malih hrvatskih knjižnica u svijetu velikih

Dolores Paro-Mikeli¹

Gradska knjižnica Bakar

knjiznica@gkbakar.hr

Branka Miočić²

Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“ Viškovo

sredisnja.marinici@gmail.com

Sažetak

Forumom knjižničara Kine i zemalja srednje i istočne Europe (1st China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union 2018) u Hangzhou, NR Kini, započeta su velika putovanja malih knjižnica iz Republike Hrvatske koje su na prijedlog osoba visokog ugleda u knjižničarskoj struci dobile priliku predstavljati hrvatsko knjižničarstvo. Gradska knjižnica Bakar, Gradska knjižnica Vodice, Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu i Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“ Viškovo potpisnice su Unije o kulturnoj suradnji koja se odvija po Akcijskom planu

1 Dolores Paro-Mikeli, dipl. knjižničarka, ravnateljica Gradske knjižnice Bakar.

2 Branka Miočić, dipl. knjižničarka, ravnateljica Narodne knjižnice i čitaonice „Halubajska zora“ Viškovo.

u cilju poboljšanja usluga. Ravnopravno i s povjerenjem suradnja se nastavlja kroz treninge, edukacije, obuke, razmjene iskustava i dijeljenje resursa.

Ključne riječi: knjižničar, knjižnice, Unija, Forum, suradnja, zemlje članice, kultura, razmjena

1. Uvod

Priča seže u ne tako davnu 2018., kada je ministar kulture i turizma NR Kine uputio molbu zagrebačkom Institutu za etnologiju i folkloristiku za nominacijom pet hrvatskih knjižnica koje će predstavljati svoju domovinu u svijetu knjižničarstva na 1. Forumu knjižničara Kine i zemalja srednje i istočne Europe, u Kini.

1.1. 1st China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union 2018

Na Forumu su sudjelovali ravnatelji i predstavnici nacionalnih, narodnih i specijalnih knjižnica iz 16 zemalja srednje i istočne Europe (Albanija, BiH, Bugarska, Češka, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Makedonija, Crna Gora, Poljska, Rumunjska, Srbija, Slovačka, Slovenija, Hrvatska) te predstavnici Kine.

Hrvatske predstavnice u Kini, sudionice Foruma, bile su: Gradska knjižnica Bakar (ravnateljica Dolores Paro-Mikeli), Gradska knjižnica Vodice (Martina Tabula), Knjižnica Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu (Zrinka Radašević) te Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“ Viškovo (ravnateljica Branka Miočić).

Dolazak u Hangzhou, glavi grad kineske pokrajine Zhejiang, bio je zadivljujuće impresivan, dočekom ugodnih i nevjerojatno mladolikih domaćina. Grad koji ima gotovo devet milijuna stanovnika i povijest dugu 2200 godina odlikuje se brojnim titulama (kineski najsretniji grad, najbolji turistički grad, glavni grad kineske e-trgovine). Kineska dobrodošlica nastavlja se smještajem u glasovitom hotelu Sorl, uz ugodne i iznimno ljubazne domaćine, bogatu i tradicionalnu kinesku hranu, šetnju gradom uz rijeku Quiantang. Prvi dan službenog dijela započinje svečanim otvaranjem Foruma i Okruglim stolom o kulturnoj suradnji, gdje je Hrvatsko knjižničarstvo predstavila i zastupala mlada knjižničarka iz Gradske knjižnice Vodice, kolegica Martina Tabula. Po potpisivanju članstva Unije i predstavljanja članica Unije, slijedi obilazak grandiozne Hanzhou Public Library.

Forum knjižničara Kine i zemalja srednje i istočne Europe (1st China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union 2018), održan na visokoj nacionalnoj i međunarodnoj razini, uz uvažene sudionike, kineske ministre i visoke dužnosnike iz područja kulture i knjižničarstva, u organizaciji Gradske knjižnice Hangzhou, ugostio je i posebne uzvanice i

Slika 1. Forum knjižničara Kine i zemalja srednje i istočne Europe
(1st China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union 2018)

glavne gošće: predsjednicu IFLA-e Gloriju Perez-Salmeron, vicepredsjednicu Udruženja knjižnica Kine Liu Xiaoqin, zamjenicu direktora Nacionalne knjižnice u Poljskoj, Katarzynu Slaska.

Hrvatsko knjižničarstvo predstavile su četiri knjižnice – članice i potpisnice Unije o kulturnoj suradnji: u uvodnoj raspravi i osvrtu na *Izjavu o uspostavljanju zajednice knjižnica NR Kine i zemalja srednje i istočne Europe* (*Statement on Establishment of China-CEEC Libraries Union*), u panel-raspravi *Knjižnice i zaštita kulturnih dobara* (*Libraries and Protection of Cultural Heritages*) te u diskusiji i pogledima na *Akcijski plan zajednice Kine i zemalja srednje i istočne Europe za 2019. i 2020. godinu* (*Action Plan on China-CEEC Libraries Union (2019-2020)*).

Hrvatsko knjižničarstvo predstavljeno je na primjerima naših knjižnica i kroz općeniti prikaz knjižničarstva u Hrvatskoj, kroz zajednički pripremljene diskusije i prezentacije (svih četiriju knjižnica), gdje je Hrvatsku, na visokom i stručnom nivou, prezentirala kolegica Martina Tabula.

Žalosti nas što je kulturna suradnja među zemljama članicama u našim primjerima unaprijed ograničena nedostatnim financijama i nedovoljnim brojem stručnog osoblja (izazovi malih knjižnica) i time limitirana na razmjenu iskustava jedino uporabom suvremene tehnologije.

Za usporedbu, ljubazni domaćin i glavni organizator 1. Foruma, Gradska knjižnica Hangzhou (*Hanzgzhou Public Library*) matična je knjižnica u pokrajini Zheijang koja na površini od 43.860 m² postoji od 1958., s fondom od 5.520.582 knjiga, 40.000 drevnih,

Slika 2. Predstavnice hrvatskih knjižnica potpisnica Unije:
Zrinka Radašević, Branka Miočić, Dolores Paro-Mikeli i Martina Tabula

raritetnih knjiga, opslužuje 9 milijuna stanovnika. Članica je Međunarodne federacije knjižničarskih udruga i ustanova (IFLA) i prva knjižnica članica upravnog centra *Online Computer Library Center* (OCLC) u Kini.

Upoznavanje knjižnica, mogućnosti i stanje u pojedinim zemljama, mogućnosti programa i suradnje, bile su teme 2. dana Foruma u sklopu kojega je na Okruglom stolu Knjižnice i zaštita kulturne baštine (*Libraries and Protection of Cultural Heritages*) predstavnicima hrvatske delegacije Martina Tabula ponovo zastupala i predstavila sve četiri knjižnice, članice Unije.

Zaključci Foruma ujedno su i prijedlozi kulturne suradnje: javni *online* katalog (OPAC) za članice Unije, razmjena literature – međuknjižnična posudba, razmjena knjižničnog osoblja, stručna obuka osoblja, razmjena kulturnih aktivnosti, Unija kao pokretač promocije i promidžbe svih članica, Članice kao pokretači promocije i promidžbe Unije i, kao ugodno iznenađenje, Gradska knjižnica „Brakja Miladinovci“ u Skopju ponudila se biti domaćinom sljedećeg, 2. Foruma 2020. godine.

Četiri hrvatske knjižnice – članice Unije, uputile su Prijedlog kulturne suradnje:

da naša zemlja sudjeluje u kulturnoj suradnji među knjižnicama u zemljama Unije i to na nacionalnom nivou, predvođena krovnom knjižničnom institucijom – NSK u Zagrebu, uz podršku Ministarstva kulture RH, Hrvatskog knjižničnog vijeća, kao i Hrvatskog knjižničarskog društva.

Slika 3. Martina Tabula izlaže o hrvatskom knjižničarstvu

Slika 4. Ministar kulture NR Kine s hrvatskim predstavnicama

Pisane molbe upućene su svima imenovanima i navedenima. Naš skromni udio u promicanju kulturne suradnje zasad se očituje u izvještavanju o boravku u Kini, o prelijepoj i besprijekornoj dobrodošlici domaćina, na našim internetskim stranicama, *Facebooku*, kroz prezentacije i izlaganja na stručnim skupovima, kroz izložbe, člancima u stručnim i lokalnim glasilima.

Posljednji dan 1. Foruma posvećen je kulturnoj baštini i nacionalnom ponosu zemlje domaćina, posjetom budističkom hramu Lingyin (Língyīn Sì), koji datira od 326. godine prije Krista i jedan je od najpoznatijih budističkih samostana u Kini, izletom brodom po jezeru *West Lake* koje je pod UNESCO-ovom zaštitom te posjetu Kineskom nacionalnom muzeju svile u Hangzhou, najvećem muzeju svile na svijetu (1992.).

Slika 5. Hrvatske predstavnice ispred Gradske knjižnice u Hangzhou

1.2. Varšava, Poljska (21. do 24. 10. 2019.)

Suradnja među zemljama članica nastavlja se u Poljskoj. Ljubazni poljski kolega Pawel Braun, i sam sudionik foruma u NR Kini, ugošćuje nas organizirajući sa svojim kolegama suradnicima besplatni četverodnevni trening u Nacionalnoj knjižnici (*Biblioteka Narodowa*) na koji nas je osobno pozvao ravnatelj Nacionalne knjižnice u Poljskoj, kolega Mikolaj Baliszewski.

Polaznici treninga, uz domaćine, naši su kolege iz NR Kine, Republike Slovenije, Republike Makedonije, Republike Bosne i Hercegovine..., a Hrvatsku predstavljaju Gradska knjižnica Bakar i Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“ Viškovo.

Slika 6. Gradska knjižnica u Hangzhou – *Reading pavilion*

Slika 7. Polaznici treninga s domaćinima u jednoj od narodnih knjižnica u Varšavi

Upoznajemo najveću knjižnicu u Poljskoj, nacionalnu knjižnicu u Varšavi, čiji je osnivač i vlasnik Ministarstvo kulture i nacionalne baštine. Kroz mnoštvo raznovrsnih predavanja doznajemo o: knjižničnim zakonima i propisima, autorskom pravu i iznimkama, umreženim knjižničnim uslugama, uslugama digitalnih knjižnica, o digitalizaciji, konzerviranju i restauraciji vrijednih starih knjiga – rariteta, o sakupljanju nacionalnog blaga izgubljenog u Drugom svjetskom ratu, o današnjem suvremenom knjižničarstvu i novim knjižničnim resursima kao što su digitalizacija, odabir i očuvanje, e-publikacije, digitalno čuvanje. Zadivljujuća je energija i ustrajnost kojom su Poljaci posvećeni pronalazanju, povratu, obnovi i trajnom očuvanju i do najsitnijeg svjedočanstva nacionalnog

Slika 8. Dolores i Branka u Nacionalnoj knjižnici u Varšavi

identiteta. Upravo u tome ova je knjižnica vodeća u očuvanju nacionalne baštine, uz sve ostale mnogobrojne i raznovrsne knjižnice koje su važan i nezaobilazan čimbenik u očuvanju i stvaranju nacionalnog identiteta.

U obilasku mnogih knjižnica posjećujemo narodne, znanstvene, školske i dječje, specijalne knjižnice.

U organiziranom razgledu Varšave uz stručno vodstvo doznajemo o strahovitoj povijesnoj ratnoj prošlosti, pogotovo u Drugom svjetskom ratu, kada je grad do temelja razoren. Današnja Varšava zaslužuje svako divljenje. Grad i zemlja koji su ostali bez dokumentirane povijesti, od 1980. je na UNESCO-ovu popisu mjesta svjetske baštine (povijesno središte Varšave (*Starego Miasto*) kao jedinstven primjer poslijeratne obnove starog središta grada). U razgledu starog srednjovjekovnog grada, trga, povijesnih kuća, utvrda, vjerskih građevina, kraljevskog dvorca, teško je povjerovati u takvu izvrsnost obnove u izvornom stilu. Posjećujemo i najstariju knjižnicu u palači Commonwealtha, Spomenik židovskom getu, Varšavski geto i najveći gradski park i Kraljevske toplice (*Park Łazienkowski*) iz 17. stoljeća, a Varšavsku sirenu (14. st.), simbol grada, pronalazimo posvuda.

Naše druženje i oproštaj do ponovnog susreta u Republici Makedoniji završava u staroj gradskoj jezgri u starinskoj izvornoj gostionici uz domaće nacionalne delicije.

1.3. 2nd China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union 2021 (Republika Makedonija, Skopje, 13.-14. listopada 2021.)

U skopskoj gradskoj knjižnici „Brakja Miladinovci“ održat će se 2. Forum, koji će se, nažalost, zbog situacije povezane uz koronavirus, održati u hibridnom modelu. Naime, Republika Makedonija trebala je biti zemljom domaćinom već protekle godine, kada smo se zatekli u raznoraznim ograničenjima uzrokovanih epidemioloških mjerama, pa će Forum biti održan ove godine kao dvodnevna internetska konferencija putem platforme Zoom. Teme su aktualne i izazovne: od *Integracija knjižnica u postepidemijskom dobu*, preko *Razvitka javnih knjižnica*, *Izgradnje pametnih knjižnica*, *Razvitka knjižnica uz integraciju tradicije i inovacije* do razmatranja *Postepidemijskog razdoblja kroz promicanje čitanja, znanja, globalizacije*.

O drugoj i četvrtoj temi prezentirat će objedinjene tri hrvatske knjižnice: Gradska knjižnica Vodice, Gradska knjižnica Bakar i Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“ Viškovo, prezentacijama kojih će nositeljica ponovno biti, provjereno izvrsna, kolegica Martina Tabula.

Slika 9. Na predavanju u Nacionalnoj knjižnici u Varšavi

2. Zaključne misli

Putovanja šire vidike, obogaćuju novim iskustvima i doživljajima, novim prijateljstvima. Stručna su putovanja doprinos struci. Vrijedne razmjene iskustava i znanja ispunjavaju entuzijazmom, empatijom i dobrom energijom kojom oplemenjujemo svoje radno okruženje i sve kojih se dotiče. Tako je i kulturna suradnja među potpisnicima Unije u razmjeni iskustava među knjižnicama velik doprinos knjižničarstvu u poboljšanju knjižničkih usluga za zadovoljnijeg korisnika.